

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO
Att.Siri Sand Kaastad

Høringssvar - Endringer i reglene om interkommunalt samarbeid

Dato
22.09.2026

Vår ref.
2026/9625

Deres ref.
26/799

Saksbehandler
Helena Ingegerd Eriksson
seniorrådgiver

PB 4013 Ullevål Stadion
0806 Oslo

post@nasjonalarkivet.no
48 05 56 66

Org. nr.
961181399

Nasjonalarkivet viser til Kommunal- og distriktsdepartementets høringsbrev mottatt 01.06.2026 om forslag til endringer i reglene om interkommunalt samarbeid i kommuneloven.

Våre hovedsynspunkter

Nasjonalarkivet støtter hovedinnretningen i forslaget. Vi støtter at kommunale oppgavefellesskap som er egne rettssubjekter, kan få delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak og vedta forskrift. Vi støtter også at forholdet til arkivloven reguleres særskilt.

Samtidig mener vi at forslaget bør presiseres på enkelte punkter. Våre merknader gjelder *forholdet til arkivloven, omtalen av arkivloven i høringsnotatet og behovet for å regulere arkivansvar i samarbeidsavtalen.*

1. Forholdet til arkivloven må klargjøres

Forslaget § 19-19 innebærer at kommunale oppgavefellesskap som er egne rettssubjekter, kan få delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak eller vedta forskrift. I slike tilfeller står det i merknaden til § 19-19 at *all* dokumentasjon fra oppgavefellesskapet skal omfattes av arkivloven, og ikke bare dokumentasjonen som er knyttet til enkeltvedtaket eller forskriften. Dette fremgår ikke i ordlyden i paragrafen.

Etter Nasjonalarkivets vurdering innebærer innholdet i merknaden til § 19-19 mer enn en tydeliggjøring av arkivloven § 3 første ledd bokstav b (høringsnotatet side 140). Etter arkivloven § 3 gjelder loven for selvstendige rettssubjekter i saker der de fatter enkeltvedtak eller utferdiger forskrift og arkivloven gjelder kun for dokumentasjon som blir til som ledd i arbeidet med disse sakene (jf. Prop. 52 L (2024-2025, merknaden til arkivloven § 3). Forslaget til § 19-19 synes derimot ifølge merknaden til paragrafen å innebære at arkivloven skal gjelde hele virksomheten i oppgavefellesskapet når det er delegert slik myndighet. Det er dermed tale om en materiell

utvidelse av arkivlovens anvendelsesområde gjennom en særregel i kommuneloven.

Nasjonalarkivet mener departementet bør klargjøre uttrykkelig om dette er den tilsiktede virkningen, og i så fall begrunne utvidelsen og utrede konsekvensene.

2. Omtalen av arkivloven bør gjøres mer presis

Når det gjelder omtalen av forholdet til arkivloven (punkt 4.9.4) bør denne justeres i det videre lovarbeidet.

Det bør i den løpende teksten komme klart frem når det er tale om følgende:

- kommunale oppgavefellesskap som *ikke* er egne rettssubjekter
- kommunale oppgavefellesskap som er egne rettssubjekter og har fått delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak eller vedta forskrift
- kommunale oppgavefellesskap som er egne rettssubjekter, men som ikke har fått slik delegert myndighet
- oppgavefellesskap som er egne rettssubjekter, og som utfører lovpålagte oppgaver på vegne av kommuner eller fylkeskommuner

Dette skillet er viktig fordi arkivplikten følger av ulike bestemmelser i arkivloven. Dersom dette ikke beskrives presist, kan det bli uklart for kommuner, fylkeskommuner og oppgavefellesskap hvilke regler som gjelder.

Nasjonalarkivet mener derfor at omtalen av arkivloven bør justeres i det videre lovarbeidet slik at det blir klart om oppgavefellesskapet er omfattet av arkivloven, og i så fall etter hvilke regler. Formålet bør være å gjøre det enkelt å forstå når arkivloven gjelder direkte for oppgavefellesskapet, når pliktene følger av kommunenes eller fylkeskommunenes ansvar, og når et oppgavefellesskap faller utenfor arkivloven.

For å gjøre dette mer forståelig kan sammenhengen illustreres, se vedlegg. Figuren viser etter vårt syn hvorfor det er viktig at regelverket og forarbeidene beskriver sammenhengen mellom kommuneloven og arkivloven på en pedagogisk og presis måte.

3. Ansvar for å forvalte arkivet bør reguleres i samarbeidsavtalen gjennom hele samarbeidet

Høringsnotatet inneholder forslag til en egen regel i § 19-5 fjerde ledd bokstav j som sier at det skal fastsettes i samarbeidsavtalen hvem som skal ha ansvaret for at oppgavefellesskapets arkiver blir oppbevart etter at oppgavefellesskapet er oppløst. Dette er en videreføring av dagens regel.

Nasjonalarkivet

Arkivplikten oppstår ikke først etter at samarbeidet er oppløst. Nasjonalarkivet mener at § 19-5 også bør inneholde en bestemmelse om at samarbeidsavtalen skal fastsette hvem som skal ha ansvaret for å forvalte oppgavefellesskapets arkiv imens samarbeidet pågår, og hva som skal skje med arkivet dersom samarbeidet endres, avvikles eller oppløses. Det samme gjelder forslaget til § 18-4.

Når myndighet delegeres til et kommunalt oppgavefellesskap, må samarbeidsavtalen gjøre det tydelig hvilket ansvar eierkommunene har for å sikre at arkivpliktene blir ivaretatt. Dette forutsetter at eierkommunene har tilstrekkelige styrings- og kontrollmuligheter gjennom avtalen og de organisatoriske rammene for samarbeidet. Samtidig må det gå klart fram hvilket ansvar oppgavefellesskapet selv har for dokumentasjonen det skaper gjennom egen myndighetsutøvelse.

Arkivregelverket er ikke bare et administrativt rammeverk for dokumenthåndtering. Det skal bidra til en forsvarlig og etterrettelig offentlig forvaltning ved å sikre at dokumentasjon av prosesser, handlinger og avgjørelser blir forvaltet som arkiv og tilgjengeliggjort. Slik dokumentasjon gjør det mulig for parter, kontrollorganer og allmennheten å etterprøve hvordan avgjørelser er truffet og hvilken myndighet som er utøvd. Dette styrker den enkeltes rettssikkerhet, legger til rette for demokratisk kontroll med forvaltningen og en åpen og opplyst offentlig samtale.

Hensynene bak arkivregelverket gjør seg særlig gjeldende når et kommunalt oppgavefellesskap som er et eget rettssubjekt, får kompetanse til å fatte enkeltvedtak eller vedta forskrift. Utøvelse av offentlig myndighet bør dokumenteres og dokumentasjonen bevares, uavhengig av hvilket rettssubjekt som utøver myndighet. Når vedtakskompetanse flyttes fra deltakerkommunene til et kommunalt oppgavefellesskap, må organiseringen derfor ikke føre til brudd eller uklarheter i dokumentasjonen av saksbehandlingen og myndighetsutøvelsen.

Hvem som har ansvaret for å forvalte arkivet må være avklart fra etableringen av samarbeidet og gjennom hele driftsperioden. Det må være avklart hvem som har ansvar for arkivet dersom samarbeidet endres, avvikles eller oppløses. Det må være tydelig hvilken dokumentasjon som tilhører oppgavefellesskapet, og hvordan denne dokumentasjonen holdes atskilt fra deltakerkommunens egne arkiver.

Interkommunale samarbeid kan være komplekse, og ansvarslinjene kan bli uklare dersom arkivspørsmålene ikke avklares tidlig. Nasjonalarkivet anbefaler derfor at departementet presiserer at arkivplikten bør reguleres tydelig i samarbeidsavtalen.

Nasjonalarkivet

Om Nasjonalarkivet

Nasjonalarkivet er Norges øverste arkivmyndighet. Vårt samfunnsoppdrag er å bidra til effektiv dokumentasjonsforvaltning, samt å sikre, bevare og gjøre tilgjengelig et bredt og allsidig utvalg av samfunnets arkiver.

Med hilsen Nasjonalarkivet

Kjetil Korslien
områdedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen underskrifter